ORATIO

Iesu Christi Sal-

VATORIS NOSTRI, QVA populum affatus est, cum ascendisset in montem.

ITEM,

EPISTOLA S. IACOBI.

AD HAEC,

Psalmus Dauidis, centesimus tertius.

Omnia haec comprehensa uersibus, authore D. Gualt. Haddono.

LONDINI,
Anno Domini, 1555.

Photo FEH 61637

UMI

REVERENDISS. PATRI D.
Reginaldo Polo, Cardinali & Legato, &c. Gualterus Haddonus.

Olus erat Reuerende Pa-
ter tuus antea Christus
Nunc comites aptos sump
sit, cultumq; decentem.
Tempore sic paruo tibi
sors cum fœnore creuit.
Accipe lactentis nascen-
tia membra Poëseis,
Surgat ut in corpus perfectum, teq; reuisat.
Sic Deus Haddoni fractis succurrere rebus
Te uelit, atq; suo te saluum numine seruet,

Tuus Gualterus Haddonus.

Pio Lectori.

QVisquis es, hæc Domini leges qui scire laborat,
Disce mori mundo, uiuere disce DEO.
Namq; licet Christum fecit mea musa Poëtam,
Attamen est idem, qui fuit antè, Deus.
Non animi causa uersus percurrere debes:
Sumitur hinc uitæ regula certa tuæ.
Regula, quæ numeris currens, ut promptior esset,
Carminis hæc nobis unica causa fuit.
Subsequitur Domini uocem doctrina Iacóbi:
Discipulus domino conuenit iste suo.
Quæ legis, in uitam transfer præcepta beatam,
Vt sit idem cordis semper & oris, iter.
Sic tibi certa tui constabunt lucra laboris:
Sic mihi certa mei lucra laboris erunt.

Præterit habitus huius mundi.

ORATIO IESV CHRISTI QVA POPVLVM AFFAtus est, cum ascendisset in montem, comprehensa versibus, authore D. Gualtero Haddono. Math. v.

STITIT & populũcer-
nens concurrere Christus
In tumulo sedit, circũ fusis-
q; sedenti
Discipulis, præcepta dabat,
sic ora resoluens.
Pectore summisso qui sunt,
animisq; modestis,
Fœlices ibunt patriæ cœlestis ad oras.
Fœlices etiam, uitæ qui crimine, mœrent:
Nanq; pium sequitur solatio læta dolorem.
Mitia māsuete, qui degunt tempora uitæ
Suscipit hos gremio, sanctissima terra beato.
Iustitiæ sitis atq; fames quos sacra tenebit,
Illorum fœlix, satiabit copia fauces.
Qui teneris animis sunt, & mollescere possunt:
Mutua fœlices illos miseratio reddet.
Pura quibus mens est, & cor sine labe malorum,
Et dominum cernent, & erunt cernendo beati.
Aspera concordi, qui sedat prælia pace,
Felix diuinæ florebit nomine prolis.
Iustitiæ causa quotquot tormenta dolorum

Intrepidè ſubeunt, cœleſtia regna tenebunt.
Impia peſtiferis quoties conuitia linguis
Natio praua uomens ad pœnas corpora quæret:
Et quoties puros mores infamia falſa
Conſpuet, eximio quia me celebratis honore,
Vos ô uos toties ucrè cenſete beatos.
Tempora lætitiæ ſunt hæc pleniſſima ueſtræ,
Præmia quæ ſummo deducent maxima cœlo.
Nanq; fuit quondam qualis fortuna prophetis,
Talis & in uobis hodie ſuccedere debet.
Pectora uos inſulſa decet condire ſalubri
Doctrinæ ſucco, putridas purgare lacunas
Corruptæ uitæ: quia ſal celeſtis in omnes
Spargimini terras. ſal ſi tabeſcere cepit,
Interit, atq; foras conculcat turba iacentem.
Lumina uos eſtis tota lucentia mundo.
Non igitur cæcis debet lux ueſtra caucrnis
Obruta demergi, ſed ut urbes monte locatæ
Oſtendunt longè muros, & tecta domorum:
Vtq; ardens lucerna ſolet diffundere lucem,
Quandò micans ſurſum conclauia lumine complet:
Sic benefactorum ueſtrorum flamma refulgens
Igne pio feriat ſenſus, & corda perurat:
Poßit ut exemplis ueſtris reuireſcere uirtus.
Gloria cœleſtem ſequitur ſic maxima Patrem.
Tollere præteritas nolo, ſed figere leges.
Tollere non ſtatuo, ſtatuo reuocare Prophetas.
De quibus affirmo, dum mundi machina durat,

Syllaba

Syllaba nulla eadet, ſed iuſtum pondus habebit.
Hæc minimâ qui parte ſui conuellere tentat,
Aut alijs culpæ fuerit temerarius author,
Non poterit regni cæleſtis ciuis haberi.
Qui tenet, ac alijs ſuadet mandata tenere,
Fœlix in cœlo magna mercede fruetur.
Nam niſi iuſtitiæ maiores edere fructus
Veſtra poteſt pietas, quam Scribæ regula poſcit,
Aut Phariſæorum ſolennis formula legum,
Non licet in regno cœleſti ponere ſedem.
Lex antiqua fuit, quæ non occidere mandat,
Atq; reos cædis iuſto quæ Iudice punit.
Sed mea lex iram, ſi ſit temeraria, damnat:
Iudicioq; notat commoti iurgia fratris.
Si furor exarſit linguæ, conuitia iactans,
Concilio ſubiectus erit, qui crimen habebit.
Stultitiæ probrum creſcens inſania fratris
Si iaciat contra fratrem, mittetur in ignem.
Ergò tuum ſacra ſi munus ponitur ara:
Iamq; Deo tendens palmas, offerre parâris:
Et ſubit intereà mentem iuſtiſſima cauſa,
Quam tuus aduerſus te frater ſuſtinet, illum
Concilia primum: placato fratre, reuerte.
Carcere ſi iuſto te frater claudere tentat,
Tollito maturè lites: ac inter eundum
Quas tuus obijciet frater ſedato querelas:
Iudice ſub iuſto ne cauſam dicere cogat:
Isq; tuis meritis ſuccenſens, ire miniſtrum

Imperet, ac duris te deuincire catenis.
Crimen enim si iusta tuum sententia damnet
Iudicis, ex illo te carcere nemo mouebit,
Omnia que debes donec sunt rite soluta.
Punit adulterij pollutum crimine corpus
Formula priscarum legum: sed sanctio nostra
Aspectum facit esse reum, quem cæca libido
Concitat, & mentes aliena in coniuge figit.
Ergò tibi quæcunq; tui pars corporis obstat,
Siue oculus sit siue manus, præcidere cures,
Putris syncero remouens à corpore membra.
Mancus enim melius cœlestia regna subibis,
Integer æternum, quam detruderis ad ignem.
Legibus antiquis satis est, si quando maritis
Coniugij sanctum fœdus placet esse solutum,
Mittere coniugibus scriptis diuortia libris.
Sed mihi non satis est, qui sic edico maritis:
Vt nisi sit stupri rea, sponsam nemo relinquat.
Namq; relicta nouum thalamum quæcunq; sequetur,
Est in adulterio. par est & culpa mariti.
Legibus antiquis, periuria sola uetantur,
Sufficit atq; Deo iuratum reddere uotum.
Lege mea, nulli prorsus iurare licebit.
Si iuras Cœlum, iuras cœlestia regna.
Si iuras Terram, iuras subsellia Patris.
Hierusalem iurare nefas, quia regia summi
Principis est, cuius reuereri limina debes.
Atq; caput proprium, quia non formare licebat,

Nec

Nec iurare licet: domino ſua facta relinque.
Eſt: non eſt: ueſtræ ſit ſimplex regula linguæ.
Quicquid erit maius, uitio confine uidetur.
Lex uetus eſt, oculos oculis, & dentibus eſſe
Penſandos dentes: ſic par erat ultio culpæ.
Sed mea uindictam patitur clementia nullam.
Inïciat ſi forte manus tibi frater iniquas:
Vis quantum creſcit, tantum patientia creſcat.
Pro tunica ſi frater ſi cauſam dicere cogat
Sponte tua chlamydem facilis ſine lite remitte.
Hoſpes in ignotis ſi quis regionibus erret,
Teq; ducem, comitém, uiæ deſyderet eſſe:
Plenius offitium præſta, quam poſtulat hoſpes.
Ex opibus quicquam ſi frater poſcat egenus,
Fac tribuas: ſi quærat mutua, mutua ſumat.
Lex antiqua iubet, magni faciamus amicos,
Ac odijs iuſtis inimicos ultio figat.
Vos tamen & ueſtros inimicos ſemper ametis,
Et probra cum iactant, illis optate ſalutem.
Quando ruent odijs, ſtudio penſate benigno.
Lædere quando parant, illos orando iuuare
Pergite: ſic Patrem proles bonitate ſequetur:
Qui tempeſtiuos demittit nubibus imbres,
Atq; ſalutarem diffundit ſole calorem:
De quibus humani generis promiſcua turba
Maxima præſentis conquirit commoda uitæ.
Nam ſtudium ſtudio ſi penſat amicus amico,
Gratia tam paribus meritis eſt nulla relicta.

Si colitis solos fratres, exilis amoris
Fructus erit: uulgus sua sic comertia tractat.
Gratuitus sit uester amor, dimanet ad omnes,
Non meritis emptus, non utilitate reuinctus.
Deniq; sit uitæ talis perfectio uestræ,
In patre cœlesti qualem reperitis inesse.

CAPVT. VI.

CVM miseros fratres largitio uestra leuabit,
Non oculos uulgi, nec plausus querere debet:
Non medio tuba rauca foro tua dona sonabit.
Sic simulatores faciunt, quos gratia uulgi
Commonet ac fragilis popularis gloria laudis.
Hoc genus, humanæ quia captat præmia linguæ,
Præmia de cœlo uenientia, nulla reportat.
Sed tua cum pietas fratri succurret egeno,
Ibit ab humanis oculis, & teste carebit:
Vt pater in cælis, qui secretißima cernit,
Munera numeribus manifestis abdita pensет.
Nec simulatorum debetis more precari:
Quos licet in plateis stantes, cætuq; uidere,
Vota deo coram, magno dum murmure fundant.
Hos Deus, ut seruos hominum, dimittit inanes.
Supplice tu dominum quoties uis ore precari:
In conclaue tuum secedens ostia claude:
Solus ibi dominum secretum flecte precando,
Solus ut è cœlo tibi munera fundat aperta.
Garrula quæ currit multis oratio uerbis

Aethnica, se longo credit sermone probari.
Non opus est multis uerbis extendere uota:
Scit pater in cœlo, quid uestrum quisq; requirat.
Quando meos seruos orandi cura subibit,
Omnibus, ista piæ ponetur formula uocis.
O pater, ô noster qui supra sydera regnas,
Semper in eximio sanctum sit nomen honore.
Magna tui ueniat maturè gloria regni.
Quomodo stat cœlo, terra stet firma uoluntas.
Continuis epulis animos & corpora nutri.
Vt condonamus, condona crimina nobis.
Sustenta miseros uitiorum mole ruentes:
Et presta saluos in tempestate malorum.
Cuius habet nullas ditio latissima metas,
Cuius habet nullum diuina potentia finem,
O pater in cœlis, natorum suscipe uota.
Quam petitis culpæ ueniam, concedite uestris
Fratribus, atq; Pater uobis peccata remittet.
Pectore qui duro nolunt ignoscere fratri,
Pectore pro duro plectentur iudice Patre.
Turpis Hypocriseos fucus, ieiunia uestra
Non liuat, & uultus atros fuligine reddat,
Vt facies cernens uulgus ieiunia laudet.
Corpora quando Deo uultis subiecta domare
Emineat læto uultus placidissimus ore:
Sic caput & facies niteant ieiunia solus
Vt pater in cœlis uester secreta uidere
Possit, & is uobis mercedem reddet apertam.

Deuia

Deuia fortunæ non condat terra ſepultæ:
Aut rapient fures, tineæ uel ab ore terentur.
Aſtra facultates ſcandant, cæloq; locentur:
Quò neq; fur penetrat, tineæ neq; morſus edacis:
Nam theſaurus ubi ſitus eſt, ibi pectora ſidunt.
Eſt oculi duplex lumen ſub fronte locatum,
Corpore quod toto lucem diffundere debet.
Hanc igitur lucem purgari fœce malorum
Conuenit, ut puro perſpergat lumine uitam.
Nam uitij nubes, oculorum lumine merſo,
Corporibus tenebras inducit nigra profundas.
Nemo poteſt dominis plenè ſeruire duobus.
Seruiet alterutri, famulum deſyderat alter.
Sic ego uos ſolus, ſolus uel Mammon habebit.
Sollicitudo cibi, potus, & ueſtis, ab ægris
Pectoribus cedat: patri committite curas,
Corpora qui paſcit, qui collocat ordine uitam.
Corpora quis uolucrum toto labentia cœlo
Libera ſuſtentat, nullo vexata labore?
Si uolucrum uiles animas clementia Patris
Seruat, an in ueſtra poterit ceſſare ſalute?
Quantalibet te cura premat, tibi creſcere cura
Non poterit corpus, noua nec procedere membra:
Sed pater in cœlis qui iunxit corporis artus,
Ille creaturas omnes & paſcit, & ornat.
Lilia procero quæ candida uertice ſurgunt,
Ipſa ſibi nullus, poſſunt contexere ueſtes:
Et tamen illorum ſolijs florentibus alta

Gloria

Gloria ſe tollit, ſurſumq; cacumina iactat.
Non Salomon tam cultus erat, cum regia pompa
Ornamenta ſui collegerat omnia regni.
Gramina camporum, quæ poſt mittentur in ignem
Si Deus exornat, uos non ſine ueſte relinquet.
O homines fractis animis, cur cura fatigat
Pectora, ueſtigans timidè ueſtemq; cibumq;?
Aethnica turba, Deum quæ non habet, iſta ſequatur.
Vos pater indulgens curat: quantumq; cuiq;
Conueniat, nouit, tantumq; cuiq; reponit.
Mente Deum, regnumq; Dei fac ſupplice quæras:
Cætera diuino tibi fundet copia cornu.
Pectora uenturi non tangat cura diei:
Nanq; ſatis præſens ſecum feret ipſe doloris.

MATTH. VII.

IVDICIIS duris fratres iugulare cauete:
Iuditium durum ſequitur ſententia dura.
Pondere quo fratrum ueſtrorum facta libratis,
Pondera ueſtra pater cœleſtis librat eodem.
Parua uides fratris, propriæ te crimina uitæ
Magna latent: alios ſemper purgare laboras.
In minimis, tua ſit uitijs cum uita referta.
Cur ita diſſimulas? primum peccata tuorum
Grandia deleto morum, tunc corrige fratrem.
Eximias fidei canibus deſiſtite gemmas
Promere, uel porcis: illos odioſa tyrannis
Efferat, hos carnis demergit fœda libido:

Ergò

Ergò prophanabit fidei mysteria uestræ,
Vel tuet in uestras teterrima natio clades.
Si petitis, dabitur: si quæritis inuenietis.
Ianua, pulsanti fuerat quæ clausa, patebit.
Vos homines, quos sola facit natura parentes,
Filius à uobis si panem fortè rogarit,
An dabitis lapidem? Si pisces ille requirat,
An dabitis sæui serpentis dira uenena?
Vos igitur, quos culpa malos innata reliquit,
Si bona quando petunt, gnatis conferre potestis
Munera, cœlestis pater optima quando rogatur,
Munera perpetuæ donabit maxima uitæ.
Quomodo tractari uultis, tractate uicissim
Vos alios: in eo constant lex atq; Prophetæ.
Sut geminæ portæ quarum latissima multos
Altera descensu facili sub Tartara mittit:
Altera quæ sursum sublimia tendit ad astra,
Difficiles habet introitus, & limina parua.
Porta capit paucos, sed quos angusta recepit,
Collocat in cœlis arctissima semita tutos.
Effundet falsos ætas uentura Prophetas,
Quos simulatorum mansueta modestia morum
Occulet, illorum uos declinate furorem.
Simplicitas ostendit oues externa, sed intus
Pectora sæuorum flagrant feritate luporum.
Si pietas animos uestros fucata mouebit,
Cernite quos fructus illorum uita profundat.
Nec tribulus ficos unquam, nec spina dat uuas.

Qualis

Qualis enim fuerit fructus quæ procreat arbor,
Talis erit semper, quem sumis ab arbore fructum.
Putrida corruptus fructus quæ fuderit arbor,
Cæditur. ardentes & inutilis ibit in ignes.
Ergò sit in uobis, morum perfectio summa.
Nam dominum frustra quantumuis sæpè uocabit,
Cuius erit domini præceptis uita repugnans.
Tempora iuditij cum uos postrema supremi
Ante meum trepidos cogent astare Tribunal,
Impia sic sese iactabit lingua malorum:
O Deus ô uenerande Deus, nos esse Prophetas
Nominis in uirtute tui scis, atq; ligatas
A Satana miseras animas exoluere posse:
Nominis atq; tui cognoscis numine sacro,
Cætera uirtutis quot sint miracula nostræ.
Sit licet illorum tam stulta superbia linguæ,
Non tamen agnoscam, miseros migrare iubebo,
Ignotosq; mihi, uitam qui crimine mergunt.
Dogmata diuinæ quisquis præsentia uocis
Audit, & in sanctos mores transmittere curat,
Aedificatori par est, qui prima domorum
Firma super petram uult fundamenta locare.
Nanq; procellosis cum stillant nubibus imbres:
Quando ruit Boreas, & sæuo tecta tumultu
Concutit, has ædes tempestas nulla mouebit:
Fundamenta petræ quia sunt stabiliſsima duræ.
Sed mea quæ posui uobis mandata tenenda
Discere qui uelit, & uita, discedit ab illis,

Est

Est homini stuo similis, qui ponit arena
Fundamenta domus, quam turbine concitus imber
Quando quatit, molles magna ui soluit arenas.
Et domus ingenti procumbit tota ruina.
Sic fatur Christus: magno defixa stupore
Turba silet, sacræ mirans oracula linguæ.
Grandia diuinus quia traxit pondera sermo:
Nec sine momento, Scribarum more, strepebat.

FINIS.

Epiſtola Sancti Iacobi.

ERVVS ego patriq; Dei, Chriſtiq;, Iacobus,
Communem ſparſis Iudæis mitto ſalutem.
Quando ferit miſeros tempeſtas ſæua malorum,
Anxia diuerſæ cum vexant pectora curæ,
Gaudia tunc animis, fratres, ſurgentia lætis
Aſpera ueſtrorum pellant tormenta dolorum.
Creſcit enim certando fides, & ſæpe ferendo
Difficiles uitæ diſcit tolerare labores.
Colligat æternum patientia firma uigorem,
Et ſtabilis uirtus in nulla parte uacillet.
Quando deeſt uobis ſapientia, quærite ſurſum:
Vnde Deus pleno cumulo diſpertit acumen
Omnibus, atq; datum munus non exprobrat ulli.
Qui petit, accipiet, ſi ſpes ſit firma petentis.
Nam titubans animus, dubitans quem diſtrahit error,
Fluctubus hybernis par eſt, quos æquora iactant,
Concitus & uentus rapido cum turbine uoluit.
Talis erit uoti nunquam dubitatio compos.
Simplicitas placeat: duplex aſtutia mentes
Diſſipat, atq; uias incertas lubrica verſat.
Conditio tenuis magna mercede futura
Creſcat, & è cœlo theſauros ſumere ſperet:

Cuiuꝫ erit contra nummorum plenus aceruus,
Contrahat is animum: quoniam ſic uita caduca
Præterit, ut ſiccis flos deſluit aridus herbis.
Quando ſuos Phœbus radios diffundit in orbem,
Decoquit herbarũ ſuccos: morientibus illis,
Vertice ſtat nudo gramen ſiue flore relictum.
Sic tibi diuitiæ paulatim uita recedens
Deterit, atq; iaces putris ſine nomine truncus.
Pectore qui firmo, uitiorum tela refutat,
Ille erit ille ſua tandem uirtute beatus.
Induet æternam uictoria læta coronam:
Crimine cum pulſo morum præſtantia lucet.
Nam Deus iſta pijs promittit munera ſeruis,
Quando ſuum numen iuſto uenerantur amore.
Mens tua ſi vitij ſcintillas cepit habere:
Non Deus has affert: affert tibi praua libido.
Criminis hæc labem cum pectore concipit intus:
Parturit, et fœdum peccati dedecus edit.
Filia peccati mors eſt horrenda nefandi.
Deuius ô fratres animos non auferat error.
Quicquid enim recti, quicquid uirtutis habetur,
Muneris & quicquid perfecti uita requirit,
Maxima cœleſtis donat clementia patris:
Pectora diuino qui ſolus lumine complet:
Cuius habet nullos conſtans perfectio motus,
Cuius habet nullas lux immutabilis umbras.
Patris enim noſtri nos definita uoluntas,
Pondere diuinæ uocis quaſi ſemina prima

Conſtituit

Conſtituit rerum, quas pòſt effudit in orbem.
Sæpè tuas aures diſcendi magna cupido
Arrigat, at linguam ratio non ſæpè relaxet:
Conſilij peſtis, mentem non obruat ira:
Namq; Dei iuſtis præceptis cæca repugnat.
Ex animis culpæ ſordes, & ſpiſſa malorum
Agmina trudantur: ſubeat pia corda beatus
Sermo Dei, certam ſermo dabit ille ſalutem.
Tranſeat in uitam uirtus, quæ fluxit ad aures.
Quiſquis enim præcepta Dei ueneranda tremendi
Audijt, & uitam non conformauit in illis,
Errat: ut ad uitrum qui uultus quandò locauit,
Exijt, & propriam dimiſit mente figuram.
Ergo tibi legis perfectio mente notanda
Semper erit, ſemper morum ſit norma tuorum.
Nam pia perpetuò quiſquis ueſtigia legis
Seruat, cum reddet conſtantia firma beatum.
Currere qui patitur ſtolidam ſine pectore linguã,
Qui ſinit ad uitij latebras diuertere mentem:
Relligionis habet falſum ſine pondere nomen.
Relligio ſyncera, Deo quæ ſola placebit,
Hæc erit: afflictis quæ uult ſuccurrere membris,
Quæ ſine patronis ullis fortuna reliquit:
Quæ uitij fæces ſyncero corde repellit,
Nec ſinit in mundi cœno ſordeſcere mentem.

CAP. II.

VEſtra fides paribus, fratres, ſe ſubuchat alis
Nec ſibi ſit diſpar, in fratrum diſpare ſorte.

Nobilis ingreditur gemmis ornatus & auro:
Pauper adest, laceris malè tectus corpora pannis:
Diuite si sumpto, fratrem secludis egenum:
Non tua, quo debet, proficiscitur ordine, uirtus.
Nam Deus elegit, quos uos calcatis egenos.
Atq; licet mundus sordes contemnat eorum,
Grata deo pietas nudo de corpore manat.
Ciuis erit cœli, quantumuis pauper oberret,
Pectora sancta Dei quisquis complebit amore.
Quos Deus assumit, uos fastidire cauete.
Diuitias sequitur magnas furiosa tyrannis:
Et trahit insontes ad sæuum dira tribunal.
Diuitias sequitur blasphemia, dente cruento
Dilacerans domini sanctissima nomina summi.
Regia diuino lex promanauit ab ore,
Fratribus ut talem nos exhibeamus amorem,
Qualis amor nostri nobis sentitur inesse.
Vos ita si facitis, laus est uirtutis in illo.
Vestra sed in causis fratrum si regula dispar
Claudicat, admittens illum qui fulget in auro,
Paupere summoto qui nudo corpore friget:
Ista trahit secum tam magna superbia culpam,
Atq; reos spretæ legis uos arguit esse.
Sancta deinde Dei sic omnia iussa cohærent,
Legis ut unius uiolatio distrahat omnes.
Author enim nobis legum, Deus unus & idem,
Extitit: à quarum minima qui parte recessit,
Obligat hunc iuris totius culpa soluti.

Tanta

Tanta ſit in uobis modcratio cordis, & oris,
Vt libertatis uos lex abſoluere poßit.
Quiſquis enim ſummo contendit iure ſeuerus,
Sentiet is ſummi durißima uincula iuris.
Iudicij neruos frangit miſeratio clemens,
Et debellato ualde lætatur in hoſte.
Sola fides operum ſi ſit ſine laude piorum,
Interit, atq; poteſt nihil utilitatis habere.
Nudus enim frater, ſoror & cum nuda ſedebit:
Si iubeas miſeros ut ſunt ſine ueſtibus ire,
Atq; parare ſibi quo uiuere corpora poßint:
Ecquid eos iſta pereuntes uoce leuabis?
Sic ſterilis beneſacta fides ſi nulla miniſtrat,
Occidit, & ſucco moritur uirtutis adempto.
Nec bene diſtinguit pariter naſcentia membra,
Qui ſecat, alterutrum ſumens, ſociumq; relinquens.
Eſſe Deum credis, qui mundo ſolus & unus
Imperat? hoc rectè credis: ſed ſpiritus illud
Impius agnoſcit tecum, trepidatq; fatendo.
Qui leuis ad fidei uocem ſubſiſtit inanem,
Credit & expertem factorum, poſſe ualere:
Ad generis noſtri patrem reſpectet Abramum.
Filius hunc iuſtum reddebat uictima, factus.
Certa fides eius ſanctißima pectora mouit,
Et fidei motum ſuccedens actio complet:
Propterea iuſtum ſcriptura uocauit Abrámum:
Eſt & in hoc facto Domini numeratus amicus.
Iuſtitiæ laudem ſynceræ gloria uitæ.

Colligit, atq; fides ex se non sufficit ipsa.
Nanq; Raab meretrix quando collegit in ædes,
Quos populus sanctus furtim demisit ad urbem:
Rursus & in montes diuerso tramite misit:
Non credendo fuit, sed erat faciendo beata.
Spiritus ægroto cum frigidus exit ab ore,
Defluet ad terram corpus, uitaq; carebit.
Sic benefacta fidem cum solam fessa relinquunt,
Interit, atq; iacet nulla cum laude sepulta.

CAP. III.

MAgna magistrorum nõ debet crescere turba:
Grandius est crimẽ, cũ summa scientia peccat.
Labitur in multis errans insciti a rebus.
Qui celeres linguæ motus ratione gubernat:
Illius ad summum sapientia maxima uenit,
Et facili reliquum disponit in ordine corpus.
Fræna caballorum flectunt durißima colla:
Clauus & exilis, naues, quas dißipat Auster,
Dirigit, accedens, quò ducit cura magistri.
Maxima sic paruæ seruent conuitia linguæ.
Concitat ingentes flammas scintilla minuta.
Lingua suas flammas uerborum turbine uibrat.
Lingua uomit, rerum quicquid sentina malorum
Hausit: & in nostro sibi certam corpore sedem
Præparat, ut tetro suffundat membra ueneno.
Quicquid habet uolucrum, quicquid natura ferarum,
Et marc quos pisces, quos tellus procreat angues,

Ingenij

Ingenij præſtans ſibi ſubijcit omnia uirtus.
Lingua tamen nunquam regitur moderamine certo:
Voluitur hæc peſtis, rationis uincula frangens:
Et, quod habet, uirus capitale per omnia ſpargit.
Lingua Deo patri perſoluit debita uota.
Cum uenit ad fratres, quos patris ueſtit imâgo,
Perſurit, ac illos maledictis figit acerbis.
Sic fluit ex uno ſermo contrarius ore.
Hæc ita non debent uobis contingere, fratres.
Si puteus de fonte fluens tibi dulcia præbet
Flumina, non undas idem tibi fundit amaras.
Non eadem fructus diuerſos procreat arbor.
Gurgite nec ſalſo fons ſi decurrere cepit,
Ille poteſt riuis manare recentibus idem.
Eius habet ueras ſapientia ſobria laudes,
Cuius habet mores ſanctiſſima uita probatos.
Inuidiæ ſtimuli cum torquent pectora ſæui,
Cum lacerat ueſtras acris contentio mentes:
Crimina cur falſum uirtutis nomen habebunt?
Non etenim rixoſa uenit ſapientia cœlo.
Fœcibus exhalat terræ, quam ſpiritus affert
Impius, & prauum dictat rationis acumen.
Æmula mens, pugnæ ſtudio quæ feruida fertur.
Ipſa ſibi diſpar, oneratur mole malorum.
Quæ uenit è ſummo diuina ſcientia cœlo,
Integra, perpetuo flagrabit pacis amore:
Iudicio dubias cauſas determinat æquo:
Iure ſuo cedens, gaudet componere litem:

Fratribus offensas omnes mansueta remittit:
Deniq; factorum cumulatur laude piorum.
Inuida non fratrum condemnat facta suorum:
Non simulat quicquam, sed aperto pectore uiuit.
Qui pia tranquillæ transmittit tempora uitæ,
Pacis erit tandem magna mercede beatus.

CAP. IIII.

QVis furor horribiles pugnas, belliq; tumultus
Concitat? & turpi lacerat certamine fratres?
Occupat insanas mentes impura uoluptas,
Corporis & fœdi corrumpit putida membra.
Cur hiat, & nunquam satiatur uestra cupido?
Cur habet optatum nunquam mens æmula uotum?
Excitat atroces lites contentio uestra:
Nec tamen attingit, quam uellet figere, metam.
Et meritò, coram Domino quia turba scelesta
Fundere uota negat, uel sunt, quæ fundit iniqua.
Quærit enim luxus, quod postea perdere possit,
Et sequitur prædam sceleris furiosa libido.
Progenies Satanæ, stupris demersa nefandis,
Impia pollutæ non sentis gaudia uitæ,
Quomodo cum iußis domini contraria pugnent?
Delitias mundi fragiles qui mente sequetur,
Perdidit æterni certißima prælia cœli.
Terribilis Domini non frustra sermo tonabat
In uitium prono semper nos pectore ferri.
Sed corrupta suæ qui purgat semina mentis,

Crescit

Creſcit in illius iuſtiſsima gloria laude.
Ergò Deo patri mentes ſummittite ueſtras,
Et Satan ex animis migret, cum fœce malorum.
Iungite uos patri, pater ut ſe iungere uobis
Poſsit: & in ſtabili mentes componere pace.
Diluat integritas prauorum crimina morum:
Simplicitas duplices depellat pectoris aſtus.
Impia ſupplicijs diuellite corpora iuſtis,
Concipiant uultus lachrymas, & corda dolorem.
Gaudia letitiæ preſens quæ uita ferebat,
Auferat in regno cœleſti cura locata.
Mens reſupina Dei ſe coram numine ſternat.
Eriget abiectam rurſus diuina poteſtas.
Non premat inſontem mentita calumnia fratrem.
Fratris enim falſo uiolat qui crimine famam,
Is uiolat legem: iuris qui uincula frangit,
Ille poteſt dominus iuris, non ſeruus haberi.
Tu Deus in cœlis legum uenerabilis author
Solus es, & ſolus dominus uitæq; neciſq;.
Nemo poteſtatem diuini ſumat honoris,
Nec domini famulum tua uox temeraria damnet.
Crimen habet magnum mentis ſtupidiſsimus error,
Cum ſibi promittit longæuc tempora uitæ:
Per uarias urbes quando ſe iactat iturum,
Atq; reuerſurum lucri cum fœnore certo.
Quin minuis faſtum miſer, & te reſpicis ipſe?
Nanq; diem certum, nec habet tua uita nec horam,
Eſt etenim fumo ſimilis, qui tempore paruo

Cernitur, atq; ſtatim tenues diſcedit in auras.
Ergò Deo patri uitam committite ueſtram,
Et quæ uita ſolet ſecum commertia ferre.
Nanq; poteſtatem domini cum ſermo ſuperbus
Tranſmouet in proprias uires, audacia faſtum
Talis habet, ueſtro qui pectore debet abeſſe.
Nam tua cum ratio culpæ diſcrimina cernit,
Poſtea peccantem ſequitur iuſtißima pœna.
Magnus opum quibus eſt arcis differtus aceruus,
Argenti cumulos qui congeßiſtis & auri:
Plangite uos miſeri, lachrymarum fundite riuos:
Corda futurorum configat cura dolorum.
Tempore theſaurus, tineæ conſumitur ore
Veſtis, & abroſi pereunt ærugine nummi.
Teſtis auaritiæ turpis rubigo citatur:
Et tacitè ueſtras depaſcit ſæua medullas.
Tempore poſtremo, cum mors meditanda fuiſſet,
Extruis immenſo theſauros pondere grandes:
Pauper & interea frater, qui meßuit agros,
Præmia iuſta ſui ſudoris ſæpe requirit:
Sed tua, quam debet mercedem, dextera differt.
At Deus è cœlo clamores pauperis audit,
Atq; tibi duras feret hæc iniuria pœnas.
Mollia delitijs impleuit corda uoluptas:
Ebria corruptas ſoluit laſciuia mentes,
Feſta dies tanquam conuiuia læta frequentet.
Iudicio fratres condemnauiſtis iniquo,
Vadit & ad mortem tacitus ſine crimine frater.

Firma

Firma ſit, ô fratres, animi patientia ueſtri,
Dum redit è cœlo Chriſtus, terrasq; reuiſit.
Agricolas, fruges telluris mente quieta
Quamlibet has optent, tamen expectare uidemus,
Donec oportunus de cœlo defluat imber,
Atq; ſalubris eas ſolis concoxerit æſtus.
Sic ſtabilis ueſtras uallet patientia mentes:
Chriſtus adeſt, Chriſtus iam iam deſcendit ab aſtris.
Aſpera concordem non frangant murmura pacem.
Iudicio ne ueſtra cadat diſcordia iuſto,
Proſpicit è cœlo Iudex, ſedemq; capeſcit.
Cernite, quàm fuerit patientia magna prophetis,
Nnmine diuino qui predixere futura.
Sic erit illorum tandem fortuna beata,
Qui ſubeunt duræ diſcrimina maxima uitæ.
Fulminat, & Iobum proſternit mole malorum
Spiritus impiorus: ſed rurſus ſublcuat ægrum,
Omnia reſtituens cum fœnore, dextera patris:
Cuius habet nullum clemens miſeratio finem.
Præcipuè uobis ſunt iuramenta cauenda,
Nec licet hæc ulla ſermonis parte locari.
Te Deus in cœlo ſurſum, terraq; deorſum
Audiet, & pœnas ſcelerato ſumet ab ore.
Non igitur terram iures, nec ſydera cœli,
Nec deus immenſum quicquid produxit in orbem.
Eſt, non eſt: ſemper linguæ ſint fræna modeſtæ.
Sic cadet in ueſtros nunquam ſimulatio mores.
Quando Deus meritis affligit corpora pœnis:

Supplica

Supplice uote Deum ueniam depoſce malorum,
Proſperitas rerum quoties eſt læta tuarum:
Pectora diuinas decantent grata camœnas.
Corpora quando graui decumbunt languida morbo,
Preſbyteros ſanctos, ſibi quos eccleſia legit,
Congreget ægrotus: lapſam reuocare ſalutem
Qui precibus poßint, oleumq; infundere membris,
Nomina ſacra Dei concors oratio ſummi
Inuocet, ac firmis adſit fiducia uotis.
Sic Deus illorum precibus flectetur, & ægro
Reſtituet uires, & crimina cuncta remittet.
Mutua communes promat confeßio culpas,
Criminis & ueniam communia uota requirant,
Vos deus ut ſaluos poßit, ſanosq; tueri.
Pondera magna preces iuſtorum ſemper habebunt.
Vir fuit Helias communi ſorte creatus:
Et tamen illius potuit ſuſpendere cœlo,
Et potuit pluuias oratio reddere terris.
Qui poterit cæco fratres errore ruentes
Ad rectam reuocare uiam, qui crimina fratrum
Corrigit, ac illos in ueri tramite ponit:
Vulnera curando fratrum, ſua uulnera curat.
Nam, tibi uita licet uitijs impura redundet,
Eluet ex uita maculas dilectio fratris.

FINIS.

Psalmus Dauidis. CIII.

MAGNIFICAS Domini
laudes mẽs grata reuoluat,
Intima corda Dei nomẽ
honore colant.
Spiritus ô noſter, dominũ
celebrare memento:
Cuius habes ſummo mu-
nere, quicquid habes.
Qui tibi condonat ſceleratæ crimina uitæ:
Corpore morborum qui genus omne fugat.
Cuius ab interitu uitam clementia ſeruat,
Cuius abundantes dextera fundit opes.
Tempora florentis qui reddit læta iuuentæ:
Corpora qui ſenio cana uirere facit.
Omnibus oppreſsis domini ſententia iuſta
Subuenit, ac illo iudice vera ualent.
Ille ſalutari deduxit tramite Moſen:
Ille dedit populo iura beata ſuo.
Parcere proçliuis dominus, concedere promptus:
Multa diu patitur, ſertq; benignus opem.
Non inimicitias ſeros tranſmittit in annos:
Criminis & noſtri non ſolet eſſe memor.
Pœna minor culpam ſequitur, quam culpa meretur:
Improbitas iuſto fulmine noſtra caret.
Vt caua ſub uaſtum tellus ſubſidit Olympum:
Vt minor eſt magno terra minuta polo:

Sic

Sic Domini noſtram uincit clementia culpam,
Pectora quando Dei plena timore, tremunt.
Tempora temporibus quàm diſtant prima ſupremis:
Quando diem Phœbus fert, tenebrasq; refert:
Tam Deus à nobis longè delicta remouit,
Et uitijs iram fecit abeſſe ſuam.
Ac pater ut gnato ſummiſſo parcere gaudet:
Sic Dominus nunquam pectora fracta ferit.
Nouit enim noſtros ortus, quod puluere nati
Repimus in terris, & ſepelimur humo.
Tempora demeſſo ſunt noſtra ſimillima fœno:
Prætereunt anni, flos ut agreſtis abit.
Qui cadit ad terram iactatus turbine uenti,
Nec locus apparet, quo prius herba fuit.
Sed Domini uiuax ſemper clementia durat,
Si metuas ſemper corde tremente Deum.
Et Dominus iuſtus defendet teq; tuosq;,
Viuere ſi Domini legibus ipſe uelis.
Condidit in cœlo ſedem diuina poteſtas:
Omnia ſunt regno ſubdita regna Dei.
Angelus in cœlo diuinum nomen honoret,
Qui Domini fœlix iuſſa miniſter obit.
Concinat eximios Domini gens ſancta triumphos:
Quæ ſolet ad nutus eſſe parata Dei.
Tota ſuum dominum collaudet machina mundi:
Tuq; Deum celebres, ô mea uita, tuum.

FINIS.

Londini
apud Reginaldum
Vuolfium.
ANNO DOMINI.
1555.